

Vergaderjaar 2021–2022

28 741

Jeugdcriminaliteit

24 587

Justitiële Inrichtingen

Nr. 89

BRIEF VAN DE MINISTERS VOOR RECHTSBESCHERMING EN VOOR PRIMAIR EN VOORTGEZET ONDERWIJS

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 30 augustus 2022

De Inspectie Justitie en Veiligheid, de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd, de Nederlandse Arbeidsinspectie¹ en de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspecties) hebben op 28 oktober 2021 en 12 mei 2022 een bezoek gebracht aan Justitiële Jeugdinrichting (JJI) Horsterveen. Deze tijdelijke JJI is in september 2021 gefaseerd in gebruik genomen, totdat de nieuwbouw van JJI Teylingereind in het voorjaar van 2024 volledig operationeel is.² De inspecties geven in de bijgevoegde brief hun bevindingen en de waargenomen ontwikkeling van beide inspectiebezoeken weer. Met deze brief bieden wij uw Kamer de bevindingen van de inspecties aan en geven wij een reactie op deze bevindingen.

Conclusies inspecties

De inspecties constateren dat medewerkers en de directie van JJI Horsterveen en de daaraan gekoppelde school onder grote druk en binnen zeer geringe tijd enorm veel hebben bereikt. Uit de gesprekken komt een beeld naar voren van zeer gedreven medewerkers met een gezamenlijke missie voor JJI en school. De kleinschaligheid van de locatie en daarmee de korte lijnen en het nauwe contact tussen collegas wordt als positief ervaren. De inspecties constateren verder dat JJI Horsterveen een grote ontwikkeling heeft doorgemaakt. Als het bijvoorbeeld gaat om het onderwijs, geïntegreerd dagprogramma en uitvoeren van werkwijzen is, in tegenstelling tot oktober 2021 ten tijde van het eerste bezoek, nu een basis gelegd. De inspecties zijn van oordeel dat wordt gehandeld volgens de vooraf gestelde voorwaarden en de uitgangspunten uit het plan van aanpak JJI Horsterveen.

¹ Sinds 1 januari 2022 heet de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid: Nederlandse Arbeidsinspectie.

² Aangangsel Handelingen II 2020/21, nr. 3544.

Reactie

Algemeen

De inspecties constateren dat JJI Horsterveen in zeer korte tijd operationeel is gemaakt. Dat is een knappe prestatie waar wij het personeel van DJI en de onderwijsinstelling erkentelijk voor zijn. Deze snelheid had echter ook een keerzijde, omdat sommige werkprocessen hierdoor aanvankelijk (nog) niet altijd goed geregeld waren. Zo was er nog niet voor elke jongere een perspectiefplan aanwezig en was er meer voorbereidingstijd nodig om het (formele) onderwijs operationeel te maken. Tijdens hun tweede bezoek zien de inspecties dat JJI Horsterveen een grote ontwikkeling heeft doorgemaakt en dat de meeste van de eerder gesignaleerde knelpunten zijn weggenomen. De Commissie van Toezicht van JJI Horsterveen heeft per brief, die op 1 juni jl. mede naar uw Kamer is verstuurd, een soortgelijk beeld geschetst.³ Dat het personeel van JJI Horsterveen er vervolgens in is geslaagd om de meeste van deze opstartproblemen weg te nemen en een goede basis te leggen voor de toekomst, verdient een groot compliment. Daarbij denken wij dat, gelet op de huidige bijzonder krappe arbeidsmarkt, enige opstartproblemen bij het openen van een nieuwe inrichting niet helemaal te voorkomen zijn.

Onderwijs

Bij de ingebruikname van JJI Horsterveen was er nog geen formeel onderwijsaanbod onder regie van een school voor voortgezet speciaal onderwijs. Het vinden van voldoende gekwalificeerd onderwijspersoneel duurde namelijk langer dan gehoopt. Als alternatief is Young in Prison door de Rijks Justitiële Jeugdinrichting (RJJ) gevraagd een educatief programma aan te bieden. Sinds 1 januari jongstleden beschikt JJI Horsterveen over een formeel onderwijsaanbod, verzorgd door stichting Koraal.

De inspecties constateren deze positieve ontwikkeling van het onderwijsaanbod, maar benoemen ook een aantal aandachtspunten. Zo blijft het een opgave om een onderwijsaanbod te ontwikkelen dat beter past bij de specifieke onderwijsbehoeften van de jongeren van JJI Horsterveen. De doelgroep van Horsterveen blijkt in de praktijk vaak zeer kort, slechts enkele weken, in de JJI te verblijven en heeft daarnaast behoefte aan een arbeidsmarktgericht aanbod. Het bieden van (meer) maatwerk aan jongeren in de JJI is een opgave waar alle scholen in de JJI voor staan. Hier wordt met het programma Vrijheidsbenaming op Maat momenteel nader invulling aan gegeven. Het is daarnaast ook onderdeel van de herbezinning op residentieel onderwijs waar het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap momenteel in samenwerking met betrokken partijen, waaronder ook JenV aan werkt. Een van de uitgangspunten daarbij is een zo veel mogelijk doorlopende leerlijn. Juist voor jongeren met een kort verblijf in de JJI is het belangrijk dat waar mogelijk het onderwijs dat er al was zoveel mogelijk wordt doorgezet, eventueel in digitale vorm. Of dat tijdens het verblijf wordt ingezet op terugleiding naar het onderwijs als de leerling dat, voorafgaand aan plaatsing in de JJI, niet meer volgt. Uw Kamer wordt dit najaar nader geïnformeerd over deze herbezinning op residentieel onderwijs.

Personeel

Verder laat het inspectierapport zien dat, hoewel er voldoende personeel is om op de drie leefgroepen zorg en onderwijs te kunnen bieden, de personele bezetting kwetsbaar blijft. Dat is een beeld dat wij herkennen,

³ Kamerstukken 28 741 en 24 587, nr. 87.

ook bij de andere JJI's. Daarom worden de overige leefgroepen pas operationeel gemaakt als er voldoende personeel geworven is. DJI blijft zich inspannen om personeel te werven en te behouden. Zo is in de eerste week van juni een nieuwe landelijke wervingscampagne gestart met daarbij een website over werken bij DJI (www.werkenbijdji.nl). De inspecties zijn van oordeel dat het verder uitgroeien tot een volledige RJJJ-locatie met vijf leefgroepen pas mogelijk is als er voldoende gekwalificeerd personeel aanwezig is. Om een slotoordeel te kunnen vellen zullen de inspecties JJI Horsterveen opnieuw bezoeken op het moment dat de locatie volledig operationeel is. Wij zullen het inspectierapport van dat bezoek, voorzien van onze reactie, uw Kamer te zijner tijd doen toekomen.

De Minister voor Rechtsbescherming,
F.M. Weerwind

De Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs,
D. Wiersma